

Bruksela, dnia 16 marca 2018 r.

KANCELARIA SENATU

Przedstawiciel Kancelarii Senatu
przy Unii Europejskiej

Sprawozdanie z debaty i nt. rezolucji PE ws. wytycznych dotyczących ram przyszłych relacji między UE a Wielką Brytanią

Strasburg, 13-14 marca 2018 r.

W dniu 13 marca 2018 r. podczas sesji plenarnej PE odbyła się debata priorytetowa na temat ram przyszłych stosunków między UE a Wielką Brytanią. Wiceminister **Monika Panayotova**, reprezentująca prezydencję bułgarską i przewodniczący KE **Jean-Claude Juncker** złożyli oświadczenia w imieniu Rady i Komisji Europejskiej. Główny negocjator Komisji ds. Brexitu - **Michel Barnier** zamknął debatę. Wyrażając ogólnie dużą satysfakcję z pracy zespołu negocjacyjnego UE, posłowie do PE utrzymali stanowcze stanowisko, że nie można pozwolić na podejście a la carte Wielkiej Brytanii i wybór tylko tego, co jej odpowiada oraz że siła UE w stawianiu czoła wyzwaniom, takim jak Brexit, leży w jej jedności. Eurodeputowani S & D wezwali do zadbania o prawa obywateli, deklarując, że nie pozwolą, aby „towary były traktowane lepiej niż ludzie”. Debata została kilkakrotnie zakłócona przez członków UKIP, do których pan Juncker zwrócił się słowami: „nadejdzie czas, kiedy pożałujecie swojej decyzji”. Komisarz Barnier i wiceminister Panayotova zobowiązali się do kontynuowania współpracy z PE we wspólnym dążeniu do znalezienia najlepszego możliwego rozwiązania.

14 marca PE przyjął stosunkiem głosów 544 głosami za, 110 przeciw i 51 wstrzymujących się, swoją czwartą rezolucję dotyczącą Brexitu. Rezolucja określa stanowisko PE w sprawie ram przyszłych stosunków UE-Zjednoczone Królestwo, przed przyjęciem przez szefów państw i rządów wytycznych w tej sprawie na zbliżającym się posiedzeniu Rady Europejskiej w dniu 23 marca.

1. Sprawozdanie z debaty

W debacie w dniu 13 marca występująca w imieniu Rady wiceminister **Panayotova** podkreśliła, że UE znajduje się w krytycznym punkcie negocjacji z Wielką Brytanią. Priorytetowo będzie potraktowane zapewnienie uporządkowanego wystąpienia Wielkiej Brytanii z UE i wszystkich warunków dotyczących okresu przejściowego w oparciu o status quo. Podkreśliła znaczenie utrzymania przyjętych zobowiązań, w szczególności w odniesieniu do praw obywatelskich, rozliczeń finansowych i Irlandii. Rada jest zdecydowana, by zbudować szerokie i bliskie partnerstwo z Wielką Brytanią. Projekt wytycznych, które mają zostać przyjęte przez Radę Europejską w dniu 23 marca, w znacznym stopniu obejmuje cztery filary zawarte w rezolucji PE. Rdzeniem partnerstwa powinna być umowa o wolnym handlu. Wykraczając poza aspekty ekonomiczne, wytyczne będą dotyczyły również szerszej współpracy w zakresie bezpieczeństwa, obrony i polityki zagranicznej. Zachowanie autonomii podejmowania decyzji przez UE jest kluczowym elementem wytycznych. Zakończyła słowami, że „jedność ma teraz większe znaczenie niż kiedykolwiek”, jednocześnie zapewniając o zbieżności priorytetów Rady i PE.

Odnosząc się do ogłoszenia przez Wielką Brytanię decyzji o opuszczeniu Unii w terminie do 29 marca 2019 r., przewodniczący **Juncker** stwierdził, że istnieje pilna potrzeba negocjowania uporządkowanego wyjścia Wielkiej Brytanii z UE i działania zgodnie z przyjętą metodologią, pragmatyzmem i przejrzystością. Potwierdził, że Komisja mówi jednym głosem z PE, jeśli chodzi o wspieranie praw obywateli. Obywatele nie powinni stać się ofiarami Brexitu. Odnosząc się do projektu wytycznych, podkreślił, że teraz nadszedł czas, aby „przełożyć treść przemówień na traktaty, przekształcić zobowiązania w umowy, a szerokie sugestie i życzenia w konkretne wykonalne rozwiązania”. W odniesieniu do Irlandii podkreślił, że nie powinno być wprowadzonej granicy, a zapisy porozumienia wielkopiątkowego muszą zostać zachowane we wszystkich jego wymiarach. Projekt protokołu w sprawie Irlandii opiera się na porozumieniu z grudnia ubiegłego roku, które uzyskało formę tekstu prawnego. Przewodniczący stwierdził, że tylko w jedności jest siła i tylko poprzez połączenie zasobów i suwerenności kraje europejskie mogą się nawzajem wzmacniać i stawiać czoła wspólnym zagrożeniom i wyzwaniom, takim jak Brexit. Europa powinna opierać się na swojej przyszłości, a nie na przeszłości. „Jeden za wszystkich, wszyscy za jednego” – podsumował.

Wystąpienia w imieniu grup politycznych

W imieniu EPP eurodeputowany **Elmar Brok** (EPP, Niemcy) wyraził zadowolenie z powodu jedności UE, kiedy stawka jest tak wysoka. Grupa EPP popiera treść umowy o wyjściu Wielkiej Brytanii z UE, pod warunkiem spełnienia warunków uzgodnionych w grudniu w odniesieniu do Irlandii, finansów i praw obywateli. Grupa EPP zgadza się również z

porozumieniem przejściowym, jeżeli Zjednoczone Królestwo jest gotowe do przestrzegania czterech swobód, zobowiązań budżetowych i jurysdykcji ETS. Jediną opcją, po odrzuceniu przez Zjednoczone Królestwo umowy celnej, pozostaje umowa handlowa z krajem trzecim. Odrzucił wszelkie propozycje selektywnego podejścia Wielkiej Brytanii, które uważa za logiczną konsekwencję jej decyzji, a nie za karę: „Każdy, kto opuszcza klub golfowy i chce dalej grać, musi także uiścić zieloną opłatę”. Odnosząc się do niedawnej amerykańskiej polityki dotyczącej wprowadzenia ceł na stal, podkreślił, że tylko jedność Europy stanowi o jej przetrwaniu.

W imieniu S&D eurodeputowany **Roberto Gualtieri** (S&D, Włochy) podkreślił, że znajdujemy się w krytycznym i decydującym momencie negocjacji i potrzebny jest ogromny wysiłek, aby zapewnić uporządkowane wyjście Wielkiej Brytanii z UE i zminimalizować jego negatywny wpływ. Żaden obywatel nie może być pozbawiony swoich praw, a projekt traktatu powinien zostać dodatkowo wzmocniony w tym zakresie. Należy bezwzględnie unikać uszczelnienia granicy z Irlandią. Następnie podkreślił, że w okresie przejściowym Wielka Brytania musi przestrzegać całego dorobku prawnego, unikając w ten sposób dyskryminacji obywateli. W imieniu swojej grupy zaproponował oparcie przyszłych stosunków na umowie stowarzyszeniowej. Jeżeli premier May nie może zmienić swojego stanowiska w sprawie jednolitego rynku, należy rozważyć opcję umowy handlowej. Nie dopuszcza żadnych form dumpingu społecznego, środowiskowego i fiskalnego. UE musi być siłą, która sprzeciwia się protekcjonizmowi i chroni swoich obywateli, pracowników i środowisko. Takie podejście do wyzwań globalizacji powinno być wzięte pod uwagę podczas negocjacji z Wielką Brytanią.

W imieniu ECR eurodeputowany **Peter Van Dalen** (ECR, Holandia) podkreślił koszty gospodarcze, jakie przyniesie Brexit dla obydwu stron i wyraził ubolewanie, że projekt wytycznych utrzymał status quo w wielu dziedzinach. Wezwał negocjatorów do rozsądnego podejścia, aby firmy z UE mogły nadal eksportować i importować towary, a studenci studiować za granicą. Prosił, aby Brexit był „separacją opartą na zdrowym rozsądku”.

Odnosząc się do przemówienia premier May, eurodeputowany **Guy Verhofstadt** (ALDE, Belgia) podkreślił, że UE nie proponuje Wielkiej Brytanii praw Kanady i zobowiązań Norwegii, jak to ujęła pani premier May. Ale, jak podkreślił, „nie można mieć praw Norwegii i równocześnie zobowiązań Kanady”. W rezolucji wezwano do rozpoczęcia negocjacji w sprawie umowy stowarzyszeniowej, opartej na czterech filarach: handlu i gospodarce, bezpieczeństwie wewnętrznym, współpracy tematycznej oraz zewnętrznym bezpieczeństwie i obronności. Co ważne, w rezolucji wezwano również do stworzenia ogólnej struktury zarządzania, aby uniknąć ogromnej liczby umów dwustronnych. Był przekonany, po wizycie w Londynie, że Wielka Brytania dostrzeże również zalety takiego podejścia. Uważał, że UE

bardzo zbliżyła się do porozumienia ze stroną brytyjską w sprawie praw obywatelskich. Obywatele Wielkiej Brytanii na kontynencie i obywatele UE w Wielkiej Brytanii nie mogą być ofiarami Brexitu - podsumował. Należy zauważyć, że rozpoczął swoją interwencję krytyką przewodniczącego Junckera odnośnie powołania nowego sekretarza generalnego Komisji. Zaznaczył, że nie chodzi o pana Martina Selmayra (Niemiec), „który jest bardzo oddanym Europejczykiem”, ale o sposób, w jaki to załatwiła Komisja. „To jest złe dla ciebie (Jean-Claude) i złe dla Komisji” - powiedział.

Eurodeputowany **Philippe Lamberts** (Zieloni, Belgia) skierował swoją wypowiedź do premier May, mówiąc, że wciąż jest zakłopotany wewnętrznymi sprzecznościami stanowisk jej rządu, np. w sprawie Irlandii i unii celnej. Dla niego jedynym rozwiązaniem jest pozostanie Zjednoczonego Królestwa w ramach jednolitego rynku i unii celnej. Biorąc pod uwagę szczególną pozycję Zjednoczonego Królestwa, które nie będzie już uczestniczyć w procesie decyzyjnym, należy ustanowić uprzywilejowany sposób wyrażania przez Wielką Brytanię swoich obaw i sugestii. Wspomniał, że należy się zająć kwestią nieodwracalności praw, praw niepełnosprawnych mieszkańców Europy, statusu przyszłych małżonków, praw obywateli państw trzecich i praw do głosowania. Żaden obywatel nie powinien tracić praw, co może zostać osiągnięte poprzez oparcie praw obywateli na miejscu zamieszkania, a nie na obywatelstwie.

Występująca w imieniu GUE eurodeputowana **Gabriele Zimmer** (Niemcy) wyraziła uznanie dla dokonanych postępów, jednak podkreśliła, że należy kontynuować wysiłki w celu zapewnienia przestrzegania prawa pobytu, prawa do swobodnego przemieszczania się obywateli Wielkiej Brytanii w UE oraz praw obywateli w Irlandii Północnej. W odniesieniu do mandatu ws. przyszłych stosunków Wielkiej Brytanii z UE, jej grupa odrzuci pewne rozwiązania proponowane w rezolucji, takie jak schemat stosunków zewnętrznych i bezpieczeństwa. Niemniej jednak jej grupa jest gotowa poprzeć rezolucję, która jest ważna dla zapewnienia praw obywatelom. Wezwała do zwiększenia ochrony praw pracowniczych, w szczególności pracowników-imigrantów i pracowników w regionach przygranicznych.

W imieniu grupy EFDD Eurodeputowany **Nigel Farage** (EFDD, Wielka Brytania) oskarżył UE o znęcanie się nad Wielką Brytanią, jej państwami członkowskimi i krajami trzecimi za pomocą neokolonialnej polityki, głównie z powodu faktu, że UE jest władzą bez żadnej odpowiedzialności. W jego opinii UE była hipokrytką, krytykując prezydenta Trumpa, podczas gdy sama ustanawia cła na stal i aluminium. Wezwał premier May, aby „ostro walczyła z Komisją Europejską przeciwko nie pochodzącym z wyborów prześladowcom”. Odnosząc się do wyników włoskich wyborów, podsumował, że „gra i tak się skończyła”.

Eurodeputowana **Janice Atkinson** (ENF, Wielka Brytania) uważała, że jest to debata

bezsensowna, porównując UE do tonącego Titanica, biorąc pod uwagę wygrane populistów w wyborach i zrozpaczonych młodych bezrobotnych, którzy również głosują na populistów w Europie Południowej. Próba ukarania Wielkiej Brytanii zaszkodzi także gospodarkom UE.

Podczas debaty poszczególni posłowie do PE zabierali głos w następujących kwestiach, które zostały następnie skomentowane przez głównego negocjatora Michela Barniera:

Porozumienie ws. wyjścia Wielkiej Brytanii z UE

Eurodeputowany **Corbett** (S & D, Wielka Brytania) zauważył, że największą niejednoznacznością jest chęć opuszczenia przez Wielką Brytanię unii celnej, ale jednocześnie chęć utrzymania możliwości prowadzenia bezwarunkowego handlu. Eurodeputowana **Schaake** (ALDE, Holandia) ostrzegła przed brakiem porozumienia, które doprowadziłoby do degradacji Wielkiej Brytanii do roli kraju trzeciego o bardzo niekorzystnym statusie. Z drugiej drugiej strony, podobnie jak europoseł Farage, eurodeputowany **Batten** (EFDD, Wielka Brytania) i inni członkowie jego grupy wezwali Wielką Brytanię, aby nie poddawała się UE i nie akceptowała jakiegokolwiek podporządkowania. Eurodeputowana **James** (NI, Wielka Brytania) powiedziała, że Wielka Brytania nie chce pozostać państwem wasalnym UE, Brexit oznacza wyjście z UE. Eurodeputowany **Henkel** (ECR, Niemcy) uznał, że Wielka Brytania powinna mieć większą autonomię, aby umożliwić Wielkiej Brytanii pozostanie w UE, a europoseł **Van Dalen** (ECR, Holandia) poprosił o przyjęcie bardziej ambitnych rozwiązań niż w przypadku krajów trzecich, ponieważ UE i Wielka Brytania nawzajem się potrzebują. Komisarz **Barnier** zauważył, że istnieje potrzeba przygotowania nowego ambitnego partnerstwa z Wielką Brytanią i zorganizowania jej wyjścia z UE w sposób uporządkowany, a nie chaotyczny. Jest mało czasu a projekt traktatu o wyjściu Wielkiej Brytanii z UE został przygotowany w celu przyspieszenia dyskusji z Wielką Brytanią nad tekstem prawnym. Wykorzystał okazję, aby podziękować sekretarzowi generalnemu Selmayr za wiodącą rolę w pracach Komisji nad Brexitem.

Przyszłe partnerstwo

Eurodeputowane **Beres** (S & D, Francja) i **Bresso** (S & D, Włochy) podzieliły pogląd, że jedynie umowa o stowarzyszeniu jest możliwa do zagwarantowania przyszłych stosunków między Wielką Brytanią a UE. Dla eurodeputowanej **Hübner** (EPP, Polska) jedność jest niezbędna, aby przejść przez długi bolesny proces i trzymać się zobowiązań traktatowych do rozwijania bliskich stosunków z krajami w całej UE w interesie obywateli. Nadszedł czas, aby Wielka Brytania ponownie przemyślała swoje stanowisko (czerwone linie). Eurodeputowany **Karas** (EPP, Austria) postrzegał Brexit jako okazję do dalszego rozwoju europejskiej

demokracji. Eurodeputowany **Ferreira** (GUE / NGL) powiedział, że wszelkie przyszłe umowy gospodarcze i handlowe między Wielką Brytanią i UE muszą uwzględniać specyfikę i interesy różnych państw członkowskich. Eurodeputowany **Campbell Bannerman** (ECR, Wielka Brytania) wezwał do przygotowania „super umowy kanadyjskiej” i strategicznego porozumienia partnerskiego w obszarze spraw zagranicznych, bezpieczeństwa i obrony. Komisarz **Barnier** odpowiedział, że dostępne są wszystkie możliwe modele, ale Wielka Brytania sama zamknęła sobie drzwi, wyznaczając „czerwone linie” ws. unii celnej, jednolitego rynku i orzecznictwa ETS. Jednolity rynek jest zintegrowanym systemem opartym na czterech swobodach, które są niepodzielne i nie mogą być stosowane a la carte. Kluczową kwestią dla niego było to, czy Wielka Brytania chce odejść od unijnego modelu regulacyjnego opartego na społecznej gospodarce rynkowej, budowanego od czasu utworzenia UE, co może doprowadzić do systemu dumpingowego.

Prawa obywateli

Eurodeputowani **Spinelli** (S & D, Włochy) i **Weidenholzer** (S & D, Austria) wezwali do ochrony praw przysługujących obywatelom Irlandii Północnej, Wielkiej Brytanii i UE. Eurodeputowany **Liberadzki** (S & D, Polska) powiedział, że ludzie powinni być traktowani „lepiej niż towary”. Komisarz **Barnier** podkreślił, że prawa obywateli są priorytetem grudniowej umowy i że spodziewa się szczerego zaangażowania w tym zakresie po stronie Wielkiej Brytanii. PE zaakceptował wniosek pani May o włączenie okresu przejściowego do porozumienia o wyjściu Wielkiej Brytanii z UE, podczas którego obywatele UE przybywający do Wielkiej Brytanii powinni mieć te same prawa, co osoby już tam zamieszkujące.

Irlandia Północna

Eurodeputowana **Dodds** (NI, Wielka Brytania) była zdania, że UE ingeruje w wewnętrzne sprawy Wielkiej Brytanii, naruszając jednocześnie porozumienie z Belfastu. Europosel **Flanagan** (NI, Irlandia) poprosił komisarza Barniera o przyznanie Irlandii miejsca w zespole negocjacyjnym. W opinii komisarza **Barniera** UE jest odpowiedzialna za stabilność i wspólną przyszłość w regionie. Wspólna umowa dotycząca Brexitu musi bezwzględnie zawierać solidne i trwałe rozwiązanie dla Irlandii, a takie rozwiązanie zaproponowano w Protokole dołączonym do Porozumienia o wyjściu Wielkiej Brytanii z UE. Wspólnym obowiązkiem jest znalezienie rozwiązania pozwalającego uniknąć twardych granic, a UE jest gotowa zastąpić opcję ochronną wybraną w Protokole lepszym rozwiązaniem zaproponowanym przez Wielką Brytanię.

Rybolówstwo

Eurodeputowani **Vandenkendelaere** (EPP, Belgia) i Miranda zgłosili swoje obawy dotyczące sektora rybołówstwa, ponieważ „ryby nadal będą przepływały w dwie strony po Brexicie”.

W swoich **uwagach końcowych** komisarz **Barnier** podkreślił, że bez PE „jasność i solidność stanowiska UE nie jest możliwa, a jego rezolucja jest niezbędna dla powodzenia kolejnych kroków”. Wyrażając poparcie dla zespołu negocjacyjnego, minister **Panayotova** zakończyła debatę stwierdzeniem, że Rada zobowiązała się do kontynuowania wymiany poglądów z PE i jego grupą sterującą Brexit, aby zapewnić najlepsze możliwe porozumienie z Wielką Brytanią dla Unii Europejskiej.

2. Rezolucja PE - Parlament zaleca zawarcie układu o stowarzyszeniu między Unią Europejską i Wielką Brytanią

Główne postulaty:

- Poszanowanie integralności rynku wewnętrznego, unii celnej i czterech swobód
- Zapewnienie równego i sprawiedliwego traktowania obywateli UE mieszkających w Wielkiej Brytanii i obywateli brytyjskich mieszkających w Unii Europejskiej.
- Zachowanie praw obywatelskich określonych w „porozumieniu wielkopiątkowym” (w sprawie granicy irlandzkiej)

Parlament Europejski przyjął rezolucję proponującą traktat stowarzyszeniowy dla uregulowania przyszłych relacji między Unią Europejską i Wielką Brytanią.

Biorąc pod uwagę ogłoszone przez rząd brytyjski warunki progowe negocjacji, układ stowarzyszeniowy między UE a Zjednoczonym Królestwem mógłby zapewnić odpowiednie ramy dla ich przyszłych stosunków, mówi rezolucja przyjęta 544 głosami za, 110 głosami przeciw, przy 51 głosach wstrzymujących się. Układ ten mógłby opierać się na czterech filarach:

- Stosunki handlowe i gospodarcze
- Bezpieczeństwo wewnętrzne
- Współpraca w polityce zagranicznej i obronności
- Współpraca w wybranych dziedzinach, na przykład w zakresie transgranicznych projektów badawczych i innowacyjnych.

Posłowie nalegają, aby tak skonstruowany układ stowarzyszeniowy jasno definiował wspólne zarządzanie traktatem, obejmujące też solidny mechanizm rozwiązywania sporów.

W rezolucji przygotowanej przez Grupę Sterującą ds. Brexitu w Parlamencie Europejskim podkreśla się wyjątkowość ustroju UE opartego między innymi na wiążących dla wszystkich stron zasadach, wspólnych instytucjach oraz wspólnych mechanizmach nadzoru, egzekwowania prawa i orzekania. Oznacza to, że nawet kraje spoza UE, nawet ustrojowo bardzo zbliżone do Unii i które dysponują identycznym prawodawstwem, nie mogą korzystać z praw, korzyści lub dostępu do rynku w takim samym stopniu jak państwa należące do UE.

Posłowie podkreślają, że bez względu na ostateczny kształt prawny ustaleń dotyczących przyszłych relacji, będą one musiały uwzględniać integralność rynku wewnętrznego, unii celnej i czterech swobód i nie będą mogły stanowić podstawy do derogacji sektorowych. Konieczne jest zagwarantowanie niezależności procesu decyzyjnego i porządku prawnego UE, w tym roli ETS (Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej).

- **Wypowiedzenie umowy i okres przejściowy**

W rezolucji posłowie poparli przedstawiony 28 lutego przez Komisję Europejską projekt porozumienia w sprawie wystąpienia Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej oraz dla proponowanych tam rozwiązań przejściowych.

Parlament ponownie podkreślił również konieczność zapewnienia równego i sprawiedliwego traktowania obywateli UE mieszkających w Wielkiej Brytanii i brytyjskich obywateli UE.

Posłowie z zadowoleniem przyjęli projekt protokołu w sprawie Irlandii i Irlandii Północnej przedstawiony przez Komisję Europejską, w tym zapisaną w grudniowym wspólnym sprawozdaniu klauzulę zabezpieczającą, która stanowi rozwiązanie awaryjne zapobiegające ewentualnemu „usztynieniu” granicy i podtrzymuje współpracę Północ-Południe. Posłowie do PE podkreślili też wagę zapewnień ze strony rządu brytyjskiego, że prawa obywateli określone w porozumieniu wielkopiątkowym nie będą ograniczane.

- **Co dalej**

Rezolucja stanowi wkład Parlamentu w dyskusję szefów państw lub rządów UE, która odbędzie się 22-23 marca i powinna zakończyć się zaakceptowaniem wytycznych Rady dotyczących negocjacji między Unią Europejską i Wielką Brytanią. Porozumienie o wystąpieniu Wielkiej Brytanii z Unii i przyszły układ stowarzyszeniowy lub umowa międzynarodowa z Wielką Brytanią będą musiały uzyskać zgodę Parlamentu Europejskiego.

Opracowała:
dr Magdalena Skulimowska